

IVN / Natuur- en Milieugroep Vught

Af- of aanmelden voor deze nieuwsbrief kan via een mail aan info@nmvught.nl.

Bezoek ook onze website: www.nmvught.nl en facebookpagina [Facebook.com/IVN.NMV](https://www.facebook.com/IVN.NMV)

In deze nieuwsbrief besteden we wat extra aandacht aan onze werkgroepen. De werkgroepen zijn belangrijke onderdelen van IVN/NMVught, zij zorgen immers voor de echte beleving in de natuur. We hebben er inmiddels 11. Mocht je deel willen nemen aan een of meer werkgroepen, kijk dan op onze [website](#)

Nieuwjaarsreceptie IVN/NMVught op 12 januari 2025

Graag nodigen we je uit op onze Nieuwjaarsreceptie op zondag 12 januari 2024 om 16 uur in het gebouw van de Jeugdnatuurwacht. Bij die gelegenheid zullen de werkgroepen van IVN/NMVught zich presenteren, zodat je wat meer inzicht krijgt in wat ze zoal doen.

Voor IVN/NMVught was 2024 een mooi jaar, met de verkiezing van het Gaafste plekje, drukbezochte lezingen en excursies, de filmavond "Onder het maaiveld", die maar liefst ruim 200 bezoekers trok, mooie activiteiten van de verschillende werkgroepen, stevige zienswijzen en een fikse groei naar 174 leden. We hopen deze trend in 2025 voort te kunnen zetten.

Het bestuur van IVN/NMVught wenst je een fijne jaarwisseling en een gezond, gelukkig en natuurlijk 2025!

Terugblik op de lezingen en excursies van 2024

Wij kijken met plezier terug op een aantal boeiende lezingen en excursies in het afgelopen jaar. Maar liefst 60 mensen bezochten in januari de lezing over de steeds actueler wordende **wolf**. In de spirituele februari-lezing over **de Heilige Natuur** werd het uitgangspunt toegelicht dat in bijna alle religies alle natuur als onderdeel van dezelfde Bron wordt beschouwd. In maart was er de lezing en excursie over vogels; april stond in het teken van de film "**Onder het maaiveld**". In mei nam Sander ons letterlijk en figuurlijk mee naar de **Drunense Duinen**. In juni leerden wij hoe wij in theorie en praktijk de natuur moeten **fotograferen**. Ook begaven wij ons die maand naar het Loonse Bos, naar een nieuwe werkgroep en een **voedselbos** in wording. Aan de door IVN/NMVught uitgeschreven verkiezing van "**Het Gaafste Plekje**" werd gretig meegedaan, met als winnaar de zandverstuiving op de Distelberg. In het oktober waren de **paddenstoelen** aan de beurt en in november hoorden wij van Vincent hoe het **Waterschap** ervoor zorgt dat wij droge voeten en gezond drinkwater hebben en houden. **Rewilding** was het laatste onderwerp dit jaar: laat de natuur zijn gang gaan en dan krijg je een gezond evenwicht. Elke lezing trok meer dan 30 bezoekers, een bewijs dat de gekozen onderwerpen tot de verbeelding spraken.

Natuur als bron van herstel

‘Natuur en mentale gezondheid, is de voorlopige naam van een nieuwe werkgroep binnen het IVN/NMVught. De werkgroep stelt zich ten doel ‘kennis en kunde rond natuur en mentale gezondheid te verbreden en natuurbelevingsactiviteiten te ontplooiën met en voor IVN-leden en niet-leden’. In onze huidige, hectische samenleving hebben veel mensen last van stress, depressie, angst, eenzaamheid en burnout-klachten. Bovendien worden we voortdurend blootgesteld aan een overdaad aan prikkels. Dit leidt bij veel

mensen tot fysieke en mentale klachten. De natuur kan hiertegen worden ingezet als bron van herstel en bewustwording.

De natuur nodigt uit om in het moment, mindful aanwezig te zijn en te focussen op zintuiglijke ervaringen zoals geluiden, geuren en visuele indrukken. De werkgroep wil mensen laten ervaren wat de positieve werking van de natuur op lichaam en geest kan betekenen. Cecile Collaris, Renate Arens, Joop van Hezik en Marleen van Tilburg zijn volop bezig met het ontwikkelen van activiteiten voor 2025 en ze kunnen zeker nog hulp gebruiken. Ook interesse om bij te dragen aan deze werkgroep? Neem dan contact op met: Cecile Collaris (cecile@soulide.nl of 06 - 109 448 07) of Renate Arens (info@mindease.nl of 06 – 164 148 37).

Wilgen knotten, ook iets voor jou?

Sedert bijna 40 jaar is de Knotploeg van Helvoirt actief. Van december tot half maart gaat een groep vrijwilligers met handgereedschap wilgen knotten en houtwallen verzorgen in het Helvoirts Broek voor het Brabants Landschap en rondom Helvoirt bij boeren.

Om de 2 weken, op de zaterdagochtend, wordt er gewerkt van 9.00 uur tot 12.30 uur, waarbij voor het gereedschap, koffie en soep na afloop wordt gezorgd.

Zo dragen we bij aan het behoud van het cultuurlandschap rondom het dorp, en genieten van de natuur, lichaamsbeweging en gezelligheid. Wij zijn een werkgroep van zowel Brabants Landschap als van IVN Vught. Deelnemers komen uit Helvoirt en omgeving.

Nieuwe leden zijn altijd welkom, dus lijkt het misschien iets voor jou, bel of mail dan de coördinator, Jeroen van der Plas, 06-20959803 of jvdplas@live.nl

Werkgroep Voedselbossen gestart

Op 18 september 2024 was bij de Jeugd Natuurwacht de oprichtingsvergadering van de werkgroep voedselbossen. Marente Lokin, lector onderzoeker bij de HAS en actief in 4 voedselbossen in de regio hield een interessant verhaal over wat je in voedselbossen kunt betekenen voor de biodiversiteit en wat je na enkele jaren kunt oogsten. Heerlijke noten, appels, peren, kersen, bessen, en kruiden. Verder gaat de groei van een voedselbos samen met de ontwikkeling naar een gezonde bodem. Hoe je dat doet willen de enthousiastelingen samen leren.

Op locatie

We hebben sinds september drie voedselbossen bezocht. De werkgroepleden, tevens beheerders, hadden een inspirerende inleiding. Ieder vanuit zijn eigen verhaal, elke keer met passie en grote betrokkenheid bij de natuur.

In het Loonse bos in Helvoirt zijn we begonnen. Een uiterst hartelijke ontvangst door Kathinka Peels en Jan Hendrik Okkels. In het najaar van 2019 is het voedselbos op een perceel van 3 ha aangeplant. Het begon met het creëren van een beschutte plek met windsingels. En verder een grote diversiteit aan noten en meer in minder exotische fruitsoorten. Jan Hendrik benadrukt dat hij ook erg geniet van het sociale aspect. De ontmoeting met de vrijwilligers die met een enorme passie bomen en struiken komen planten en sjuwen met blad, takken, snoeimessen en zaag. En elke keer fijne gesprekken tijdens het werk.

Hans Boonman heeft het initiatief genomen voor een voedselbos bij de Jeugd Natuurwacht. Hij had samen met een team van vrijwilligers al een aantal jaren een pluktuin. Sinds vorige jaar heeft hij een start gemaakt met een voedselbos op het aanliggende terrein wat nog steeds groeiende is. Op onze werkdag bij hem hebben we zijn ervaringen gehoord over wat werkt voor bomen en struiken en wat niet. Heel interessant. Ook is hij heel succesvol in het stekken van struiken. Wij mochten meedelen in het succes en stekken mee naar huis nemen. Leuk om te zien dat hij door zijn enthousiasme ook een aantal

vaste vrijwilligers uit de buurt aan zich heeft weten te binden.

Meest recent waren we bij Freek Kusters en Wim Nomen op Klein Groenrijk in Cromvoirt. Achter de Battle Axe in de Lambertusstraat hebben zij een woongemeenschap met tiny huizen. Daarachter gebruiken ze van een buurman een halve hectare voor hun voedselbos. We konden nog een bijdrage leveren aan het planten van bomen en struiken en ook hier aan het verrijken van de bodem met takken en bladeren.

Als je wilt meedoen of reageren naar aanleiding van dit stukje, kun je e-mailen naar

karinhorck1@gmail.com, coördinator van de werkgroep Voedselbossen.

Help de egel!

De zoogdierenwerkgroep van IVN/NM Vught was al enige tijd op zoek naar een goed onderkomen voor een bijzonder egelhuis. Het huis is gebouwd door de timmerwerkplaats van het Zorgpark Reinier van Arkel in opdracht van KANT. Het huis is onderdeel van een campagne om aandacht te vragen voor de dramatische terugloop van het egelbestand. Eén van de dingen waarmee we de egel kunnen helpen, is een droog, goed geventileerd egelhuis. Het egelhuis van deze campagne kreeg een plaats in de mooie groene omgeving van de Kwebben bij de Jeugdnatuurwacht.

Heeft u een groene tuin en wilt u de egel ook graag helpen, dan kunt u een bouwtekening kopen van een goedgekeurd [egelhuis](#). Maar het kan ook op een eenvoudiger manier. De egel is heel gelukkig met een vergeten rommelig hoekje in de tuin en een waterbakje in een droge periode. Niet alleen de egels, maar ook de insecten en vogels zullen u dankbaar zijn. Voor meer informatie kunt u terecht bij *Martha Jonker* (mjonkerm@gmail.com)

Egelhuis voor de JNW

En hier is dan het egelhuis uit bovenstaand stukje.

Behalve dat de Jeugdnatuurwacht altijd op zoek is naar helpende handen zijn we, naast de subsidie die we ontvangen van de gemeente Vught, altijd op zoek naar externe gelden of andere acties. Elk jaar zijn we van de partij om klussen uit te voeren voor NLdoet (tot een bepaald bedrag krijgen we de materialen vergoed), Rabo ClubSupport en de Natuurwerkdag. We willen ons gebouw bij de tijd houden en toch alle subsidie ten goede laten komen aan de kinderactiviteiten. Onlangs hadden we ingeschreven op een egelhuis dat door IVN/NMVught en KANT werd aangeboden. Nu zijn we dus in het gelukkige bezit van ons eerste echte egelhuis. Hopelijk wordt het snel bewoond, want de tuin van de JNW is er helemaal op ingericht.

Peter Maessen

Maaien en hooien in de Kwebben

Tijdens de natuurwerkdag hebben we met een veertigtal vrijwilligers meerdere fruitbomen (kersen, pruimen, moerbeï, appel, framboos en bramen) aangeplant. Een aantal vrijwilligers heeft in natuurpark de Kwebben gehooïd en elzenbomen teruggezet. Omdat de aannemer vanwege de erg natte percelen nog steeds niet kan maaien, hebben we zelf met de vingerbalkmaaier alle percelen gemaaid en daarna handmatig gehooïd! Nu is van een paar percelen het maaisel afgevoerd, maar er ligt zoveel dat dit handmatig echt niet gaat lukken. Dus wachten we op een vorstperiode zodat de aannemer, zonder de bodem te beschadigen, het maaisel kan ophalen en afvoeren. Doordat de Kwebben bijna zeven maanden onder water heeft gestaan en er niet gemaaid is in de zomer en de late herfst, is de toplaag helemaal vergrast. Onder de graslaag heeft zich een dichte moslaag gevormd en dit verstikt dus elke vorm van bijzondere vegetatie. Vandaar dat de werkgroep de maaiactiviteiten zelf ter hand heeft genomen.

Peter Maessen

Stand van zaken torenvalkwerkgroep Cromvoirt en omgeving.

We zijn eind 2023 gestart. We hebben een mooi plan opgesteld en daarmee sponsoring verkregen van het Brabants Landschap en de vogelbescherming. Daarna werden de spullen aangeschaft in de vorm van 2^e hands lantaarnpalen en mooie kasten van het vogelrevalidatiecentrum in Zundert. Op 5 september werd met behulp van Ton van Esch eerst een kast geïnspec-

teerd en 2 oude kapotte kasten vervangen door nieuwe. Inmiddels is de kast al in gebruik genomen door een koppel torenvalken, zoals op de rechter foto te zien is.

Op 12 december a.s. zijn 5 palen met kasten geplaatst door Cromvoirt heen.

Ook weer met medewerking van Ton van Esch. Hierna volgt weer een update!

Annette ter Haar, Werkgroep torenvalk Cromvoirt en omgeving.

Dassenburchten in Vught

In de herfst zijn de leden van de Werkgroep Zoogdieren weer bij diverse dassenburchten in de gemeente Vught langsgegaan om te zien of ze nog bewoond zijn. De werkgroep heeft nu 23 burchten onder haar hoede, in het voorjaar van 2023 waren dat er 15. Hoewel een deel van de extra burchten niet nieuw is, maar nu pas ontdekt, kunnen we toch wel zeggen dat het best goed gaat met de dassenpopulatie in Vught. Het monitoren van de burchten gebeurt overdag, om de das

zo min mogelijk te storen. De das zelf zien we dus niet, want die liggen te slapen. En mochten ze wakker zijn, dan ruiken ze mensen al van een grote afstand en blijven ze uit de buurt.

Omdat dassen niet van vuil houden, maken ze in het najaar de kamers van de burcht schoon. Het oude nestmateriaal wordt uit de burcht geslept en nieuw gras, varens, bladeren en mos wordt naar binnen gebracht. Daarnaast zijn dassen actieve verbouwers: ze graven vaak nieuwe gangen en extra kamers, zodat je het hele jaar door verse hopen zand of andere graafsporen kunt zien. Soms plaatsen we een wildcamera bij een burcht, om er honderd procent zeker van te zijn dat deze bewoond is. Alle informatie wordt gedeeld met het Brabants Landschap en Natuurmonumenten, zodat er een goed beeld ontstaat van de verspreiding en populatiegrootte van de das in Nederland.

Marijke Kreukniet

Bomenverordening

Vught krijgt in 2025 een Bomenverordening. De gemeenteraad heeft dat unaniem in een motie gevraagd en B&W hebben het toegezegd. In de verordening worden de regels voor bescherming en kap van bomen gebundeld. Dat is in elk geval een verbetering want de huidige regels zijn versnipperd, niet allemaal bindend en vol willekeur. De oude regels zijn ook achterhaald, omdat ze bomen alleen bezien als ornamenten in een straat of wijk. Ecologische functies van bomen tellen niet mee. Daarom zie je bijvoorbeeld dat bij de kap van een volgroeide boom de herplant met één jong boompje genoeg compensatie is. Terwijl het verlies aan ecofuncties daarmee natuurlijk bij lange na niet hersteld wordt. Een grote eik heeft 400 keer meer milieueffect dan een jonge boom. In enkele omliggende gemeenten is het beter geregeld. IVN/NMV zal actief meewerken aan betere regels.

PAS OP: PIMPERNEL!

Het buitengebied van Vught is de laatste plek in Nederland waar nog de ernstig bedreigde vlinder Pimpernelblauwtje voorkomt. De Moerputten, de Gement en het Drongelens Kanaal zijn daarvoor aangegeven als Europees beschermd reservaat. De vlinder moet het hebben van de plant Grote pimpernel. Die komt hier – als een van de weinige plekken in het land – nog in het wild voor, ook in bermen langs de Udenhoutseweg, Nieuwkuijkseweg en De Gijzel.

Dit jaar zijn die bermen begin september door de gemeente gemaaid en niet pas in oktober/november, zoals voorheen. Door de te vroege maai hadden de Pimpernels geen rijp zaad en konden ze zich dus niet uitzaaien. Hopelijk komt de plant toch terug. IVN/NMV heeft er bij de gemeente op aangedrongen om voortaan in Helvoirt later te maaien. In reactie heeft het gemeentebestuur dit de buitendienst 'nadrukkelijk' gevraagd. Met de Pimpernel moet je heel voorzichtig zijn. Schrikbeeld is het Limburgse dorp Posterholt, waar een paar jaar geleden de laatste in Nederland voorkomende Donkere pimpernelblauwtjes (familie van ...) waarschijnlijk zijn uitgeroeid vanwege verkeerd maaien van groeigebied van Pimpernellen.

Drukte bij IJzeren Man

Het recreatiebedrijf IJzeren Man exploiteert in december en januari een grote ijsbaan. Openingstijden gaan tot 22.00 uur. IVN/NMV misgunt niemand zijn of haar vertier, maar komt op voor de natuur en de dieren rond de IJzeren Man. De IJzeren Man wordt zeer intensief geëxploiteerd, met onder meer een reeks van drukke evenementen.

De ijsbaan verlegt opnieuw een grens. Alle evenementen, de twee restaurants, het parkeerterrein, de strandverlichting en het klimbos zijn samen te veel voor de natuur. Dit is een natuurgebied met bijzondere kwaliteiten en ecologisch onderzoek geeft aan dat de natuur bij het recreatiebedrijf zwaar is aangetast. Dan is het voor de overheid één van de twee: óf je handhaaft op natuurbescherming conform de regels, óf je haalt het terrein uit het Natuurnetwerk Brabant. Dan schrijft de wet echter wel voor dat je dat compenseert met nieuw natuurgebied in de nabijheid. IVN/NMV heeft dit aangekaart bij de provincie en de gemeente.